

T. Nemzeti Múzeum

Budapest.

Magyarország

Egy szám
1500
korona.

Szerkesztőség c. kádóhívatál:
Mátyás király-tér 8. szám.
Telefon-szám 184.

Felirat szerkesztő:
FODOR KÁROLY.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 100.000 K.
Vidékre negyedévre 120.000 K.

Egy szám
1500
korona.

Kultur problémák a megyében.

A kultuszminiszter elrendelte a bácsalmási polgári leányiskola beszüntetését. — Milyen iskolát építenek Jánoshalmán: polgári fiúiskolát és egy téli gazdasági iskolát.

A közigazgatási bizottság ülésén dr. Szabovljevic Dusan alispán jelentésében előtárta a jánoshalmi polgári iskola ügyét is, ahol az alispán úgy akarja megvalósítani a polgári iskolát, hogy magánadakozásra hívta fel a község módosabb polgárait, mivel a községi pótdadó terhére lehetetlen az iskolát életre csókolni, mert a belügyminiszter a szanálás miatt nem engedné ezt a léteit a költségvetésbe beállítani. Pedig erre az iskolára szükség van azért, hogy a csupa gazdaközönség gyermekei szélesebb látókört kapjanak és művelődjenek.

Előadta még az alispán azt is, hogy neki régi kedvenc terve az is, hogy Jánoshalmán a polgári iskola mellett még egy gazdasági népiskolát is csináljanak, ahol a 12—15 éves fiúk nyernének gazdasági oktatást. A kultuszminiszter elfogadta ezt a tervet, de a földművelésügyi minisztérium nem helyeselte, aggályoskodott és azt mondta, hogy a 12—15 éves gyermek agyveleje és értelmi nívója nem bírja el a komoly földműves iskolát. Ennek megvalósítása azonban lehetetlen, mert rengeteg pénzbe és áldozatba kerülne, hiszen mindjárt csak 3—400 hold föld kellene hozzá és azt ki adja, honnan vegyék. Helyette az alispán azt a tervet vetette fel, hogy téli gazdasági iskolát kreáljanak majd Jánoshalmán. A minisztérium egy gazdasági tanárt adna e célra, akinek Jánoshalma község, az ottani gazdasági egyesület és a mezőgazdasági kamara teremene és biztosítana egy 3 szobás, mellékhelyiséges lakást. Willmann János bizottsági tag helyeselte a polgári iskola tervét, de ellene van a gazdasági iskola kreálásának, mert félbemaradt emberek, félig urat, félig parasztot ad az országnak. A mezőgazdaságnak pedig az az érdeke, hogy

sok dolgozó és a munkát nem szégyenlő, tőle nem félt munkást kapjon. Ő már látott olyan urat, aki a kaput ellenére odaállt az ekeszarvához és látott olyan parasztot, aki nem értett a dologhoz és nem szeretett dolgozni. Azért helyteleníti a gazdasági iskolát mert kaszinózó, okoskodó és malom alatt kupaktanácsosdij játszó félintelligens embereket dobna az életbe.

A kérdéshez jelentése kapcsán hozzászólt Faragó János kir. tanfelügyelő is, aki elmondta, hogy a kisszállási, tompai és csikéri iskolákban tett látogatásai alkalmával az észlelt tanszer hiánya kiegészítésére, illetve pótlására intézkedést tett. Egyébként üdvözölte a jánoshalmi polgári iskola tervét, de sok skepszissel van a magánadakozás sikere iránt, ezért az a véleménye, hogy egy kultuszszükségletet képező intéz-

ményt, egy polgári iskolát így nem lehet megvalósítani.

Fájdalommal tesz jelentést a közigazgatási bizottságnak arról, hogy november 5-én ukázt kapott a kultuszminisztertől, aki a rendeletben a bácsalmási leány-polgári iskolát beszüntette s a rendeletben utasításokat ad, hogy a fokozatosan beszüntetett iskola a jövő évben már nem vehetnek fe senkit az első évfolyamra. végleges leépítésére a tanfelügyelő iegye meg az előkészületeket.

A miniszter azért szüntette be a bácsalmási polgári iskolát, mert a község nem tett eleget a szerződésben vállalt kötelezettségeinek. A községnek ugyanis telket kellett volna adnia erre a célra — amikor két hónappal ezelőtt az iskola céljaira telket hasított ki községi képviselőtestület, ezt a határozatot megfellebbezte gróf Teleki József; az iskolát ideiglenesen e helyezték az iskolanénék zárdájában s az apácák vezetése alatt megnyitották Bácsalmáson egy hónappal ezelőtt a katolikus leánypolgárit a második bácsalmási polgári iskolát. A szerződés szerint azonban a községnek magának kellett

volna az iskola számára iskola-épületet építenie, de a huzavonában és a helyi torzalkodásban ez eimaradt a tanügy és kultura nagy kárára.

Szép — mondotta a tanfelügyelő, — hogy új iskolát akarunk teremteni, de ez nem biztos ezért a hoinapi tuzok helyett elégedjünk meg a mai biztos veréb biztosításával, iparkodjunk keresztülvinni a kultuskormány-nál, hogy a meglevő iskolát ne szüntessék be, hanem továbbra fentmaradjon és szuperáljon. Utalt a tanfelügyelő a magánadakozásoknál az ügy fieskoját magabahordó kilátásra a bácsabokodi példára, ott is mindent, még a Göncölszekérnek az égről való lehozatalát is megígérték a község lakói, a tehetősebb polgárok, de végül nem akarták vállalni az ígéretet és nem fizettek, úgy hogy végül és a község a pótdadó terhére maga emeltetett egy emeletes elemi iskolát. Jánoshalmánál is így leszünk. Egy pár gazdag ember azért tett ilyen ígéretet, mert a fia bizonyosan Almásra, vagy Halasra kénytelen menni tanulni: ezek is azonban azt szeretnék, ha a sült gesztenyét más kaparnák ki a számukra.

Dr. Poór Béla főügyész: Amint az alispán elhatározott, azt meg is csipálja. Az a Ságodi majd nem vonja vissza az alispánnak tett 50 méteres buza ígéretét.

Balku főispán: Igérni könnyű.

Willmann János: Szalmaláng! Igérni szép szó, ha megtarják úgy jó.

Dr. Szabovljevic alispán elismeri a gyűjtési nehézségeket, de ő már végigcsinálta ezt az iskolát is, amikor a megyeházára gyűjtött és az internatus céljára eddig mintegy 300 millió koronát hozott össze. Ő bizik akciója sikerében. Azért kénytelenek így megteremteni az iskolát, mert az 50 százalékos pótdadó terhére nem lehet ezt megszavaztatni, mert törőlné a költségvetésből a miniszter. Szólt arról, hogy a leányoknak a zárdai nevelés jobban

A mohácsi szigetről hurcolták be Garára és Baracskára a tifuszt.

Csávolyon megszűnt a tifuszjárvány, Jánoshalmán és Mélykuton szünőfélben van.

Dr. Donhoffer Szilárd megyei tisztifőorvos a közigazgatási bizottság mai ülésén a következő jelentést terjesztette elő:

Az elmúlt hónapban a vármegye területén újabb hasi hagymáz megbetegedés 14 esetben fordult elő és pedig Bácsbokonon 5, Vaskuton 4, Csátalján 2, Gara, Felsőszentiván és Nagybaracska 1—1 esetben. A vaskuti 4 és nagybaracska 1 megbetegedés a mohácsi sziget egy tanyájáról indult ki s erről a mohácsi főszolgabíroságot értesítettük, hogy az óvintézkedéseit a fertőzés továbbterjedésének megállítására meg-

tehesse. Csávolyon a tifusz megszűnt, Jánoshalmán és Mélykuton szünőfélben van. Részünkről a legmnszabbmőndő intézkedések megtétek.

A főorvos előadta még, hogy a mohácsi szigetről úgy hurcolták be Bácskára: Garára és Baracskára a tifuszt, hogy egy garai lakosnak a mohácsi szigeten bérlete van: az ott megbetegedett tifuszban s az hozta át Garára a járványt, amely azután Baracskára is átharapódzott.

A közigazgatási bizottság a főorvos jelentését elfogadta.

Olcsó hét!

Egyes párok kiárusítása minden áron!
Nézze meg kirakatainkat!
Mindenki talál számot!

Olcsó hét!

Hó és sárcipők legolcsóbb forrása
Kattarinka József és Fia cipőáruháza, Baja.

Egységárak: Fekete női fél lakk kaplival 210.000 korona.
Fekete férfi füzös — — — 250.000 korona,

Telefon: 206.

Telefon: 206.

Lázár Sámuel

Vörösmarthy ucca 8. sz.
(Központival szemben.) Tel. 272.

OPTIKA	FÉNYKÉPÉSZETI	SPORTSZEREK	RÁDIÓ KÉSZÜLÉKEK
szemüvegek, csipetők eredeti (védjegyes) Zeiss és Meniscus lencékkel. Receptmunkák s javítások gyorsan, pontosan s olcsón készülnek	cikkek és készülékek nagy kátára, szakfényképészeknek külön nagyban osztály. Gyári árból nagy eredmény.	foohallók, football cipők, vívófelszerelések, raketek, tennis labdák, boxfelszerelések stb. A világhírű Liga-Scram készítmények délmagyarországi előadásában.	s alkatrészek, villamossági anyagok, erős és gyengeáramu szerelések legolcsóbb napi áron.
Betegápolási cikkek, gummiárak, kötszerek „Tetra” Hygienikus babakelengyek nagy választékban. Szabadalmazott „Compress” haskötők mérték után készülnek.			

megfelel, mint a világi nevelés. A bácsalmási leánypolgári iskolánál felmerült komplikációt az okozta, hogy a község a szerződés anyagi vonatkozású feltételeit nem teljesítette. Szombaton baján Bácsalmásról Barth Benedek püéanos, akivel majd tárgyalni fog a zárdá és az iskola viszonyáról. A miniszter a bácsalmási polgári iskolát a szerződés anyagi kötelezettségeinek nem teljesítése miatt szüntette be. Ajánlotta, hogy telefonáljanak ez ügyben Dulovics Árpád min. tanácsosnak.

Faragó tanfelügyelő sok elismeréssel szól a zárdáról és zárdai nevelésről: a szülőknak azonban a törvény teljes szabadságot biztosít arra, hogy odajáráthadják gyerekeiket, ahová akarják. Ha a miniszter iskolabezűntető rendelkezését végrehajtás végett kiküldjük Bácsalmásra, ott nagy helyi torzalkodások lesznek. Kéri az a ispánt és főispánt, has-sanak oda a kultuskormányvónál, hogy egy évig függessze fel a bezűntető parancs végrehajtását. Ez idő alatt majd lesz valami. Lehetetlen az, hogy akkor, amikor azt hirdetik, hogy a kulturánkkal fogjuk ébresztgetni az irredentát és avval akarjuk elérni az integrítást, akkor éppen itt a há-társzelen tiltanak be egy ilyen fontos kulturális intézményt, egy polgári iskolát.

Szabovlyevics Dusán alispán megjegyzi még, hogy a polgári iskola dolgában mostohán állunk, mert a vármegye százezer főnyi lakosságának két polgári iskolája van összesen Bácsalmáson, holott a törvény megengedi, hogy minden 5000 lakosra lehet építeni egy egy polgári iskolát. Az a terve, hogy Jánosalmán összehoz vagy tíz vagon búzát s akkor könnyebben átkat elő az államnál, hogy járuljon hozzá az iskola felépítéséhez és ha akkor sem lesz elég, akkor a község fog majd még hozzájárulni.

A mai hangverseny.
Ma este fél 9 órakor lesz Bokor Judith és Kósa György nagy hangversenye a Nemzetiben. Nagyon szép lesz, úgy, hogy aki elmulasztja a hangverseny látogatását, igen nagy gyönyörűség-től fosztja meg magát. Jegyek Kollárnál és Wagnernál kaphatók.

Hócipő, sárcipő

legolcsóbb és legjobb
Fischer Pál divatüzletében.
Cipő hölgyeknek, uraknak, gyermekeknek nagy választékban raktáron.

90 százalék lesz a községek pótdadója.

A vármegye közigazgatási bizottsága Balku Gyula főispán elnöklété alatt tartotta meg szokásos havi ülését, amelyen dr. Szabovlyevics Dusán alispán, dr. Frank Mihály árvaszki elnök, Major József pénzügyigazgató, Gramling Kornél kir. ügyészségi elnök, Faragó János kir. tanfelügyelő, Bencze Béla állampolitikai műszaki tanácsos, Körmeny Péter gard. főfelügyelő, Bárány Károly főerdésmérnök, Scherer Rezső főjegyző, dr. Poór Béla t. főügyész, dr. Donhoffer Szilárd tiszti főorvos, Willmann János, Szutrély Lipót, Schick Ernő tb. főjegyző és Jurisics István tb. aljegyző jelentek meg.

Az alispáni jelentés beszámolt azon nehézségekről, amik a vármegyére kivetett 3 milliárd 700 millió nyilvános betegápolási és állami gyermekgondozási költségek behajtása körül felmerültek. A bácskai községekben mindenfelé rossz vért szűlt ez az újabb 20-9 százalékos teher, amit a vármegyének tud be a községek lakossága. Borsód, Gömör és Kishont vármegyék meg is tagadták ezen költségek behajtását, ha azt a vármegye terhére írva kell behajtani. Előterjesztéseikben azt válaszolták, hogy a közigazgatási bizottsághoz fognak panasszal élni a törvénytelen kivetés ellen. Azóta már Szeged és Baja, régebben még Budapest csatlakoztak ezen tíz község határozatokhoz. Szabovlyevics alispán maga is

tett írásos előterjesztést és személyesen is tárgyalt, amikor is rámutatott, hogy milyen méltánytalan az állam eljárása, amikor a községi pótdadót nem engedi emelni, de ugyanakkor megterhelni a régi keretek közt mozgó pótdadót, ha saját szükségleteiről van szó. Erre a miniszter hozzájárult ahhoz, hogy a 20-7 százalékos megterhelést kikapcsolják az 50 százalékos pótdadóból.

Hátra van azonban még, amit szintén sérelmez minden törvényhatóság, hogy neki magának kell ezt behajtani, holott az az állam jóvedelme. A lakosság nagyon fezdult emiatt s ez a szilaj hangulat az oka annak, hogy pár községben a jegyző még nem is merre előterjeszteni ezt az újabb terhet. Most az irányban folynak tárgyalások, hogy sorozzák ezt a 20-7 százalékos megterhelést is az egységesen kezelt adók közé és azokkal hajtsák be. Az alispánok értekezlete erre azt ajánlotta, hogy függesszék fel a behajtást erre az évre, mert az amugy is későn jött és nem tudták beilleszteni a költségvetésükbe, hanem előlegezve azt az állam s azután a jövő évben már majd beállítják a költségvetésükbe. Ha azonban az állam komplikálni akarja a dolgot, akkor inkább maradjon meg minden úgy, akogyan van. Erre a miniszteriumban azt a választ adták dr. Szabovlyevics alispánnak, foglalja írásba előterjesztését s azt majd

Schmitt főbiztos elé terjesztik. Valószínű, hogy a községek halasztást fognak kapni a lefizetés illetőleg.

Az alispánnak azonban az a terve, hogy az 50 százalékos pótdadót is még jobban fe emelteti, mert az nem elég a régi keretek elvégzésére. A megyének ugyanis nem elég a törvényileg lekötött 10 százalék, a nyugdíjasok is 13 százalékkal terhelik meg a pótdadót, de évről-évre több és nagyobb a teher s ezért azt kéri a belügyi kormányzattól, hogy engedje felemelni annyival, amennyi a vármegyének kell. A megyének pedig kell 19 százalék, tehát a pótdadó 50+20-7+19 százalék, szóval mintegy 19 százalék lesz. (Folyt. köv.)

ARION

fogkrém, fogpor
fehérit!
űdít!
konzervál!

A mai kor legtekélyesebb fogkrémje és hogy erről meggyőződjenek, látadjon be Baján az Apolló-illatszertárba, hol ingyen kap egy próbatubust. Ha egyszer megpróbálja, sohasem használ mást.

Belvárosban
üzlethelyiség
kerestetik és egy
gyakorlati
villanszerelő
felvétetik.
Cím a kiadóban.

A képkiallitást meghosszabbítottam a Nemzetiben!
a közönség nagy érdeklődésére.

Ma érkezett százhusz darab kiváló művészek képei. —: Dudits Andor, Iványi Grünwald, Pentelei Molnár.

HÓCIPŐ, SÁRCIPŐ

és egyéb cipő különlegesség.

MATKOVITS JÁNOS

cipésznel. (Városház épület.)

Zádor

Bazár Baja,

Bácska legnagyobb áruháza!

Kötött szövött áru osztály. dus választék divatos kabát és mellényekben. Flor és gyapjú női és férfi harisnyák, gyermekosztály külön.	Uri divat osztály. Színes ing 2 gal-lérral 93.000 Selyem eleji ing 2 gal. 120.000 Selyemsál 48.000 Selyem nyak-kendő 30.000 Pécsi bőrkézvívő 105.000
--	--

Bőrárúosztály. Lak ridikül divatos 110.000 Lakvászón ka-zetta div. 45.000 Bőröndök, uti-készletek. Férfi tárcák. Utazó kos-sarak. Valódi Vulkánfibre táskák	Férfi és női esőernyők gyermekernyők
---	--------------------------------------

Zádor Bazár

Bácska legnagyobb áruháza.

Gyermek kocsik osztály. Sport kocsik Ernyős kocsik Kosár kocsik Baba kocsik	Játék osztály. Állandó kiállítás a legszebb játékokból.
--	---

Ajándék tárgyak osztálya.
A legalkalmasabb ajándékok lakodalom, születés és névnapra.

Üveg és porcellán osztály. Étkészletek Üvegtálcák Lámpák Teás kávékész-letek.	Accéláru osztály. Evőeszközök Zsebkések, ollók Berndorfi alpacka áruk.
--	--

Leszállított árak.
Köztisztviselőknek 5% engedmény.

BERETVÁS PASZILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

Száraz puha — felerészben hasáb, fele-tüzifa részben gömb — házhoz szállítva ölenként K 350.000
(Forgalmiadó és szállítás 30.000 korona.)
Kapható a **Krónberger-féle Faipar R.-T. Fióktelepén.**
Budapesti ut (Hergermalom és Szt István hid között)
Telefon: 238.

HIREK.

Kik pályáztak a fő-pénztárnoki állásra? A városnál megüresedett főpenztárnoki állásra, amint már jelentettük, hatan adták be a pályázatukat, köztük Wunderlich János, a városi forgalmi adóhivatal főnöke, Bráde Rezső pénztári ellenőr, azonkívül Dittich Is van alszámvevő, Schillinger Endre városi hivatalnok és még ketten. A városnál még ez évben megválasztják a közgyűlést, amikor megválasztják a főpenztárost.

Fehér Jenő kapta meg a monostori ut földmunkálatait. A Baja-bátmonostori állami műulat házi keresésben csinálta az állam az államépítészeti hivatal felügyelete mellett. Az államépítészeti hivatal versenylárgyalási hirdetett s ennek alapján Fehér Jenő nyug. műszaki főtanácsos kapta meg a monostori ut földmunkálatait.

Baján is elkobozták a Népszava tegnapi számát. A Népszava tegnap reggel megjelent számát egy cizke miatt elkobozták. A cikket büntető fel-dicsérése miatt inkriminálták. Ez alapon az államrendőrség bajai kapitánysága is a Népszava Ba-jára érkezett példányszámait elko-bozta. Érdekes, hogy a Népszava tegnapi száma már leköszölte azt a cikket, ami miatt elkobozták olyan alapon, hogy előbb azt fel-olvasták a nemzetgyűlésen a szo-cialista képviselők.

Börtönök világa. Gram-ling Kornél kir. ügyészségi elnök a megyei és városi közíg. bizott-ság előtt a következő jelentést terjesztette elő: októberben le-voit tartoztatva 76, fegyházra itélve 2, börtönre 17, fegyházra 30, elzárásra 3, vizsgálati fog-ságban volt 1, előzetes őrizetbe véve 16. Őrizeses kiskora volt 3. A közveszélyes munkakezűléstől szőlő törvény alapján senkit sem itétek el.

- Kész női ruhák**
szövetből . . . 400
rips szövetből . . . 650
selyemből . . . 500
- Köpeny**
bélvelve . . . 800
végig bélvelve . . . 1000
2 szőrtmegal. . . 1500
- Leányköpeny** 400
- Bluzok** 150
Aljak 250
Női ing 45
combinege . . . 130
hálóing . . . 130
- Eredeti párisi és bécsi modellek.**
Löwenstein Frigyes
Baja,
Tóth Kálmán-tér.
Mozinál.

AVASI PUDER
megvédi az arcbőrt a szélkifuvástól és gyönyörű matt arcbőrt ad. Össze-állítás tekintetében egyenrangú a legkiválóbb francia puderekkel, míg ára jóval olcsóbb. Egy doboz 15.000 korona. Minden színben kapható az **APOLLÓ-illatszertárban** (Uránia-mozgó mellett)

MOZI

Nov. 5., szomb. d. u. 6, fél 9 ó.
Frist Naconal világitrakció!
Meghódítom
Az uramat.
Egy házasság regénye 7 felv.
Heten egy ellen. Burf. 2 f.
Jó madarak. Komédia 2 felv.
Hiradó.

Vasárnap, d. u. fél 4, 6, fél 9 ó.
2 hatalmas film egy műsorban.
Granadai viharlovas
Kalandor regény 7 felvonásban.
Ezenkívül:
Egy leány és három vén bolond.
Vigjáték 7 felvonásban.

Meghódítom az uramat!
Az Uránia szombati világ-műsora.

Alig pár hete zajlott le a bu-dapesti Corvin színházban az idény legbájosabb filmje a „Meg-hódítom az Uramat. Meséjének alapötlete kitünő. Egy háboruban megvakult amerikai katonatiszt, immár vakon, elveszi feleségül há-ápolónőjét. Évek óta élnek bol-dog életet s a férjnek az orvosi tudomány visszatérja szeme vilá-gát. Az asszony — meglepő és nem sablonos okokból — annyira fél attól a pillanattól, amikor majd az ura meglátja őt először, hogy még gyógyulása előtt elhagyja, elváltik tőle s aztán nekiindul, hogy mint ismeretlen nő, meghó-dítsa a „látó“ urát. S itt kezdődik a film lényege, amely fordulatos, élénk és szép. A felvételek szépek és művésziék s a két fő-szereplő játéka igen kvalitásos. Dorris Kenyon, a nőszereplő: finom, mozdulatai lágyak s né-hány dacos és szomorú mozza-nala igen hatásos volt. Milton Sills, ebben a szerepében is arra sejtet, hogy a legközelebb jövő veszedelmesen népszerű sztárja lesz. Komoly, nemes, férfias, mű-vészelete egyszerű s ép ezért meg-nyerő. E rendkívül szép filmet 2 igen kedves burleszk és a meg-szokott Hiradó egészítik ki.
Vasárnap a második Harry Carry film bemutatása lesz, egy szenzációs kiállítású spanyol ka-landor drámában.

Mért nem jár a to-ronyóra. A belvárosi nagy templom javítási munkálatai szé-pen haladnak előre s körülbelül két-három hét alatt teljesen elké-szül. A toronyra már régóta el-készültek és így mindenki érthe-tellennek találja, hogy templom-óra még mindig nem jár. Jó volna, ha a város, amely a fő-kegyuri jogokat gyakorolja, meg-indíttatná már a templomórát. Vagy Baján tényleg minden vona-lon olyan lassan indítanak.

